

Štev. 10.

Leto 6.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.**Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.****Mednarodna strokovna zveza za delavstvo**

Mednarodna strokovna zveza, v kateri so včlanjene strokovne internacionale, med njimi tudi naša Internacionalna transportna federacija ter iz Jugoslavije Ujedinjeni Radniški Sindikalni Savez Jugoslavije (URSSJ), je pred kratkim izdala večji proglas, v katerem se bavi z današnjim položajem delavstva in splošno gospodarsko krizo. Ta proglas so podpisali vplivni delavski voditelji kot Citrine za Anglijo, Jouhaux za Francijo, Mertens za Belgijo, Leipart za Nemčijo, Tayerle za Češko itd.

Iz tega proglasa posnemamo sledeče najvažnejše odstavke, iz katerih naj organizirano delavstvo razvidi, kako gleda na današnjo splošno krizo najvišja delavska mednarodna instanca in kakšne zahteve stavlja za delavstvo:

Akoravno je po svetovni vojni preteklo komaj nekaj let in se kapitalizmu še ni posrečilo nadomestiti vseh, vsled vojne povzročenih ogromnih materijelnih in moralnih izgub, vendar je že zopet pahnil človeštvo ponovno v najtežjo politično in gospodarsko krizo. Delavski razred je izročen največji bedi ter se hoče istočasno zmanjšati ali sploh ukiniti vse njegove dosedanje pridobitve.

Kapitalisti do danes niso našli nobenih drugih sredstev za rešitev gospodarske krize, kakor zniževanje plač, podaljšanje delovnega časa, ukinjenje socialno-političnih institucij in zakonov — z eno besedo rečeno: gospodarsko krizo hočejo rešiti s splošnim poslabšanjem življenjskega položaja in povečanjem bede delavstva. Na političnem polju se je kapitalizem odpravo opredelil za fašizem in silo.

V tem tako težkem položaju, ko grozi delavstvu od vseh strani poslabšanje, je dolžnost organiziranega delavstva, da z vso silo in vztrajnostjo nadaljuje svoj boj za demokracijo in uresničenje svojih socialnih in gospodarskih zahtev.

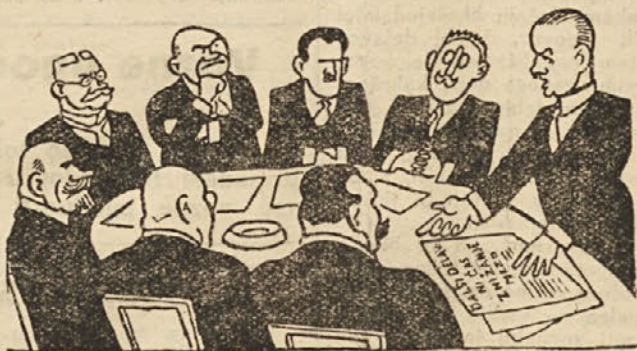
Zavedajoč se svojega pomena in svojih ciljev, mora delavstvo podvzeti vse, da doseže, da socialni in tehnični napredki ne bodo več služili samo interesom manjšine, marveč splošnemu izboljšanju življenjskega položaja, zadovoljitvi telesnih in duševnih potreb vsega človeštva ter pripravljanju boljšega družabnega reda.

Iz tega vidika je skupna komisija mednarodne strokovne zveze in delavske socialistične internacionale, ki je bila postavljena za obravnavanje vprašanja brezposelnosti, premočila važnejša vprašanja sedanje krize in je skušala ugotoviti najnujnejše zaključke. Nasproti sredstvom, ki jih je postavilo kapitalistično podjetništvo za rešitev krize, postavlja delavstvo svoje lastne smernice za izhod iz krize:

Skrajšajte delovni čas!**Ne znižajte plač in uvedite plačane dopuste!****Povišajte starostno dobo za odpust otrok iz šole!****Razširite in spopolnite socialno skrbstvo in zavarovanje!****Povečajte javna dela!**

Gospodarski aparat in vsakovrstne gospodarske izzajdbe, kakor racionalizacija, karteli, monopoli, kreditni sistemi itd., morajo služiti splošnim interesom celokupnosti in ne posameznikom!

S samim naštevanjem, kako rešiti krizo v interesu delavskega razreda in splošnosti, pa ni še nič na-

Pravim Vam, gospodje: Mi smo organizirani v eni edini, močni zvezi industrijcev, ne glede na naša nazoranja v teh ali onih stvareh. In to je naša moč!

Sodrug, kje je naša solidarnost? Koliko raznovrstnih strokovnih organizacij hočejo med nami ustvarjati razni pustolovci? Za izboljšanje našega položaja se borimo in organiziramo in to je mogoče le v pravi delavski, nekompromisarski strokovni organizaciji, ki se ne lovi za razne gospodarske frake. Naša borba je za 8-urnik, za boljše mezde, za zavarovanje zoper starost, onemoglost in brezposelnost, a ne za to, če ima ta ali oni pustolovec in kričar bolj ali manj navduševalne govorance in obljube. Solidarnost je naše geslo in vsi v eno fronto. In korakali bomo od uspeha do uspeha, sami s svojo močjo.

rejenega, marveč moramo poizkusiti vse, da te rešitve z lastno močjo, trdno voljo in navdušenjem tudi izvedemo.

Sedanji čas je preresen in kritičen, da bi se delavstvo še nadalje bavilo in mudilo z neplodnim prerekanjem in z nasprotstvi o raznih taktičnih diferencah, pravilnosti posameznih smeri, kar vse delavstvo le zadržuje in ovira na njegovem poходу k uresničenju njegovih zahtev.

Najbolj nujno je danes potrebno, če hočemo uresničiti načrte delavstva, da se združimo vsi, ki stremimo po več pravičnosti in boljši ureditvi človeške družbe. Delavske strokovne organizacije naj tvorijo pri tem glavno zbirališče in oporo.

Ena največjih in najresnejših nalog sedanjega časa je brez dvoma obvarovanje svetovnega miru. Države, ki so članice Društva narodov, so sicer svečano pripoznale v mirovni pogodbi določeno načelo, da »zahteva ohranitev svetovnega miru takojšnjo zmanjšanje oboroževanja

v vseh državah«. Tekom zadnjih desetih let se je tozadevno vršilo sicer več konferenc, vendar ni bil sprejet noben odločilen korak. Šele za mesec februar 1932 je končno določena mednarodna razorožitvena konferenca, ki nudi glede razorožitve nekaj več izgledov.

Delavci in nameščenci! — V letu 1931 je Vaša dolžnost, vsepovsod propagirati zahteve za svetovni mir in za razorožitev! Uspeh bomo dosegli, če bomo vztrajno spopolnjevali naše svobodne strokovne organizacije, se borili za poštene plače in skrajšanje delovnega časa ter za uvedbo demokracije.

Mednarodno organizirano delavstvo zahteva:

Splošno skrajšanje delovnega časa!**Zavarovanje zoper brezposelnost!****Delo in kruh!****Ohranitev in spopolnitev socialne zakonodaje!****Razorožitev in mir!****Tudi na železnici se mora urediti delavsko vprašanje.**

Železniški delavci, zlasti starejši, se še spominjajo časov, ko so bili njih službeni in delovni pogoji točno urejeni, še bolj točno pa so bili urejeni njih plačilni pogoji. To so bili časi, ko železniški delavec še ni poznal — brezplačnih dopustov. Časi, ko je bila še neznana krilatica — nema kredita. Bili so časi, ko je vsak delavec točno vedel, kdaj bo napredoval za 10 krajcarjev in ko je prišel tisti čas, je 10 krajcarjev tudi dobil.

Vsi delavci so se zavedali težkega položaja in nezavidljivega stanja, v katerem so se nahajale naše železnice po prevratu in so zato smatrali kot nekako neizogibno zlo, ki se je začelo sicer šele leta 1923, da se je samo za delavce ukinilo avtomatično napredovanje, da je začelo le za delavce primanjkovati kredita in so se oglašali brezplačni dopusti. Na vse intervencije so dobivali odgovore: Počakajte in potrpite! Prometne ustanove so v krizi

in ko bodo urejene, se bo vse popravilo in tudi Vi boste nagrajeni in vsa Vaša vprašanja se bodo rešila povoljno.

In čakali so delavci na izplačilo diferenc sedem let — čakajo še danes — potrpežljivo! Vsi so dobili difference izplačane, uradniki, nastavljenici! Bil je tu denar za razne doklade, za poravnave računov liferantom — le za delavske difference do danes še ni denarja!

Pričakali so delavci nov delavski pravilnik, ki naj bi uredil njih vprašanje, izboljšal njih gmotni položaj — a prišli so iz dežja na ploho.

Stari pravilnik ni predvideval brezplačnih dopustov. Novi pravilnik jih predvideval!

Stari pravilnik je imel avtomatično napredovanje. Novi pravilnik ima sicer tabelo plač po službenih letih, istočasno pa tudi določbo, da se bodo povišane plače izplačevale le v okviru budžetne mogočnosti.

Stari pravilnik je za razna težja dela predvideval posebne doklade, ki so se tudi izplačale, novi pravilnik predvideva posebne povečane plače od 0% do 50%, ki naj se odrejajo po draginji, sistemu dela, profesiji in specialnosti dela, sposobnosti delavca itd. Pravilnik izrecno predvideva, da mora generalna direkcija koncem vsakega leta odrediti za prihodnje leto procent za povprečno povečanje osnovnih plač, po katerem se bodo ravnale službene jedinice pri določanju višine uvečane plače. Že 5 mesecev je preteklo od konca leta in upravičeno vprašamo Generalno direkcijo: Kje je tozadevna naredba? Ali se tako spoštuje in izvaja obstoječe zakone in pravilnike?

Kakor se od delavca zahteva točno službo — sicer grozi kazen, z isto pravico sme delavec zahtevati od strani predpostavljenih točno izvrševanje predpisov in naredb tudi tam, kjer govore v korist delavcu! Zato je dolžnost generalne direkcije, da se zgane in odredi povprečni procent uvečane plače ter omogoči onim najnižje plačanim vsaj malenkostno izboljšanje položaja!

Vprašanje službenih potovanj za delavce še vedno ni rešeno! Kdo more zahtevati od delavca, ki služi na dan po dva do tri kovače, da bo šel še na lastne stroške delat na progo, istočasno ko dobi nastavljenec dijete po Din 50.— do Din 100.— dnevno! Ali ni ta dvojna mera nepravilna in ali ni nujno potrebno takoj tudi za delavce določiti dijete vsaj v višini dijet zvančičnika?

Še bi lahko našteali razne točke, kjer delavsko vprašanje ni urejeno, vendar upamo, da so tudi najmerodajnejši krogi informirani, da se železniški delavec nahaja v obupnem položaju.

Dvanajsta ura je, da se tudi delavcu in profesionistu odpomore, zato je dolžnost merodajnih faktorjev, da ta pravilnik, ki je eden izmed doslej najbolj nepopolnih, takoj zamenjajo z novim pravilnikom, ki naj delavstvu zagotovi primeren položaj in pravice, zlasti pa: stalnost, avtomatično napredovanje, 8 urni delavnik, delavske zaupnike in znižanje starostne dobe za polno penzijo na 30 let.

Delavstvo ne zahteva zlatih gradov, ne zahteva posebnih udobnosti, dasi si je udobnost z dosedanjim trpljenjem prislužilo, delavstvo pa zahteva za pošteno delo tudi primerno plačilo, ki naj zadostuje za pokritje njegovih življenjskih in kulturnih zahtev.

Petdnevni delovni teden z 48 delovnimi urami.

Po želji nekaterih industrijskih podjetij so delodajalske organizacije predložile oziroma zahtevale, da se delovni teden skrajša od 6 na 5 delovnih dni, a v teh 5 delovnih dneh bi se naj delalo toliko ur, kolikor se jih dela danes v šestih dneh — z drugimi besedami: da se delovni dan podaljša od 8 na 10 ur.

Delavske strokovne organizacije so podale na to zahtevo delodajalcev sledeče mišljenje:

Splošni gospodarski interes leži v gospodarskem izkoriščanju delovne moči. Zato treba tudi v industrijski produkciji gledati na to, da se delavca ne preobremeni in njegovega organizma s tem ne uniči. Tako preobremenjevanje se ne vrši samo s težkimi deli, nego tudi s predolгим delovnim časom. Splošno je že dokazano, da je vsako prekoračenje dnevnega dela preko 8 ur neekonomično in škodljivo za izkoriščanje delovne moči in to posebno danes, v dobi najpreciznejše upeljave racionalizacije, ko se vsak gib in vsako delovno minuto poskuša in zahteva čim bolj izkoristiti in ko delodajalci mrzlično delajo na tem, da od delavčevega dela izvedejo čim večji efekt. S podaljšanjem dnevnega dela od 8 na 10 ur bi se neekonomično uničevala delovna moč delavca, in v podaljšanim delovnem času delavec ne bo mogel dati tistega uspeha, ki ga lahko daje tekom normalnega osemmurika.

S podaljšanjem delovnega časa od 8 na 10 ur se delavca za delo onesposablja, kar se posebno opazi v poznejših letih. Delavec lahko živi samo od svoje delovne sposobnosti, a to sposobnost se mu sčasoma uničuje z 10 urnim delovnim dnevom. In s tem se zopet še bolj poslabšujejo naše težke socialne razmere. Zlasti, ker ni izvedeno zavarovanje za starost in onemoglost.

Ker delodajalci vključ vsemu zahtevajo uvedbo 10 urnega delavnika, delajo obenem proti splošnim ekonomskim in socialnim interesom, a posebno delavskim in za svoje osebne koristi. To se med drugim tudi jasno vidi že iz uvoda njihove spomene, kjer svoje zahteve utemeljujejo delodajalci z zmanjšanjem režijskih stroškov. In to je v glavnem zmanjšanje pogonskih in pripravljalnih stroškov, ker bi se en dan za pogon prihranilo.

Ti prihranki na pogonskih, odnosno režijskih stroških v nobenem primeru ne odpravljajo tisti škodi, ki nastane v produkciji s podaljšanjem delovnega časa, ako se upošteva dejstvo, da se to podaljšanje delovnega časa lahko nadomesti z normalnim delovnim časom. Predpogoj je seveda, da se delo v enem in drugem slučaju plača z normalno plačo. V mnogih podjetjih pa se

to ne izvaja in so najbrže ravno ta podjetja zahtevala takšno spremembo. V mnogih podjetjih se namreč delavcem ne izplačuje urnina, nego se dela v akordu, na kose. V takem slučaju, ko delavec v podaljšanim delovnem času ne more več toliko producirati, tudi manje zasluži, a delodajalci vsled tega ne trpe nobene škode, ker plačajo delo le od kosa. So slučaji, kjer delodajalci za podaljšani delovni čas, v kolikor plačujejo urnine, za podaljšanje ne plačajo niti osnovne urnine v celoti, nego dajejo nekaj pavšal pod redno urnino, katerega morajo delavci sprejeti, ako nočejo, da se jih odpusti in vrže med brezposelne. Torej, tudi v takem slučaju bi delodajalci brezpogojno našli izgovor, da bi delavce ne plačevali v tem podaljšanim delovnem času višje od produciranega dela, kakršnega delavec v tem času lahko doseže. Storitve v čezurnem delu je manjša, a delovna moč je neprimerno bolj izčrpana. Radi tega bi bil delavski zaslužek manjši, a izčrpanost večja. Odmor v soboto bi te izčrpanosti ne mogel nadomestiti.

Poleg tega je nevarnost, da bi bila z uvedbo takšnega petdnevnega tedna uvedena tudi le petdnevna meza in to tem prej, ker delodajalci ne vodijo ne splošni, ne gospodarski niti socialni interesi, nego osebni interesi, torej povečanje profita.

Tudi s stališča zakonskega predpisa bi se ne moglo ugoditi zahtevi po uvedbi takšnega petdnevnega delovnega časa. Zakon o zavarovanju delavcev v § 6 predvideva za industrijska podjetja maksimalni 8 urni delovni čas, a v § 8, točka 4 dovoljuje podaljšanje za eno uro, torej na 9 ur, ako bi se na podlagi običajev in dogovorov med pomožnim osebjem in lastniki podjetja v kakem podjetju en dan ali več dni na teden delalo manj od 8 ur dnevno. Torej, vsled tega, ker se v enem dnevu dela manj, ni dovoljeno druge dni podaljševati delovni čas čez 9 ur dnevno. Pa tudi za podaljšanje na 9 ur je potreben dogovor s pomožnim osebjem.

Ko vse to konstatiramo, mi povdarjamo, da smo principijelno proti predlogom delodajalcev, da bi se uvedel petdnevni delovni teden s preko 8 urnim delavnikom, in to z razloga, ker bi se s tem škodovalo splošnim gospodarskim in socialnim interesom, a posebno še interesom delavcev in nameščencev.

Nimamo pa nič proti temu, da se delovni teden razporedi na 5 dni, a to pod pogojem, da delovni čas ne iznese več kot 40 ur tedensko, oziroma 8 ur dnevno.

Zahtevamo pa brezpogojno, da se odbije prošnja industrijskih podjetij za podaljšanje delovnega dneva.

Problem skrajšanja delovnega tedna.

V očigled silnemu napredku tehnike je že tudi 40 urni delovni teden predolg.

Delavsko gibanje je dolgo let vodilo borbo za osemurni delovni dan. Delavstvo pa ni nikdar trdilo, da je ta zahteva zadnja, ker je vedelo, da se bo produkcija v vsem gospodarstvu, ne le v industriji, prometu itd., ampak tudi agrikultura racionalizirala in tehnično izpopolnila ter bo ob socialnem gospodarstvu služila vsemu človeštvu v olajšanje in poboljšanje vsakdanjega življenja. To spoznanje ni novo. Že Karl Marks, kakor priznavajo vsi teoretiki, je, ko so angleški delavci dosegli deseturno delo, rekel, da ni toliko važna ta pridobitev, kakor načelo, ki je s tem zmagalo. Karl Marks je torej trdil, da je skrajšanje delovnega časa princip, ki bo moral zmagovati, čeprav težko, ker kapitalistična požrešnost bolj in bolj narašča ter požira v vedno večji meri sadove dela. V tem oziru bo seveda igrala veliko vlogo politična ekonomija delavskega razreda, ki bo zmagovala nad politično ekonomijo buržuazije. Deseturnik na Angleškem je bil velika praktična pridobitev; obenem pa je zmagal princip ekonomije z delovno silo delavstva.

V veliki meri je kriva današnji brezposelnosti slaba ekonomija med delovno silo in tehničnim napredkom v produkciji. Požrešnost kapitalizma je naraščala obenem z napredkom tehnike in produkcije. Oboje pa je prihajalo v prid predvsem kapitalizmu. Ogromna imetja in dobra se nahajajo že danes v rokah kapitalizma, ki jih upravljajo samo kapitalistom odgovorni ravnatelji in upravitelji. Ti nedvomno ne morejo imeti interesa na človeški družbi, na delavstvu.

Delavstvo pa še nima potrebne organizatorične moči, da bi s povoljnim uspehom vplivalo na to slabo družabno ekonomijo. Vrhutega je pa današnji gospodarski sistem konglomerat, zmešan od glave do pete, ki ne zna izvesti niti v svojem interesu vsaj za silo odgovarjajoče gospodarstvo.

Z zahtevo po skrajšanju delovnega časa hoče delavstvo vsaj deloma odpraviti posledice kapitalistične grabežljivosti, vsaj deloma dati človeštvu nekaj več deleža na dobrinah, ki se v vsemogočih panogah producirajo in do katerih ima človeštvo moralno pravico.

Iz teh razlogov je borba za skrajšani delovni čas pravica delavstva. Ne deset, ne osem, ampak še krajši delavnik bi že danes zadoščal za preskrbo vsega človeštva. Štirideseturni delavnik bo še predolg; pet dni dela v tednu bo preveč; toda zaenkrat delavstvo zahteva samo to. Princip je zmagal pred štiridesetimi leti, danes pa je treba praktičnih ukrepov.

Seveda se bo mogla ta pravična borba izvajati le po dolgih bojih in z dobrimi organizacijami, tem težji bo boj, ker na primer pri nas zahtevajo podjetniki proti vsakemu računu — podaljšanje delovnega časa. Nekaj nenaravnega in nespametnega je taka zahteva.

Ali delavstvo ne bo odnehalo od tega principa, ker ve, da tehnični napredek zahteva krajši delavnik. Nezaposlenost bi se tudi tedaj ne odpravila, če ne bi bilo več gospodarske krize.

Za upokojence.

Finančna direkcija je izdala za upokojence, ki so upokojeni po zakonu o civilnih uradnikih z dne 31. VII. 1923, sledeči razglas, ki ga objavljamo, ker se bo slično postopalo tudi pri železniških upokojencih, upokojenih po novem zakonu iz leta 1923: Zakon o uradnikih z dne 31. marca 1931, § 272, prvi odstavek, določa, da so

dolžni državni uslužbenci, ki jih je zatekel ta zakon kot upokojence s pokojninskimi prejemki po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923, plačevati od dne, ko stopi ta zakon v veljavo (torej od 1. aprila 1931) v uradniški pokojninski sklad. Osnova za vplačevanje so oni prejemki, ki so bili

osnova za odmero osebne pokojnine, a kot čas vplačevanja se jim šteje ves oni čas do dne vpokojitve, ki se jim je bil priznal z izvršno rešitvijo za osebno pokojnino. Za čas od upokojitve do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, smejo taki državni uslužbenci naknadno vplačati prispevke v uradniški pokojninski sklad, v katerem primeru se jim ta čas šteje za odmero rodbinske pokojnine.

Osnova za odmero pokojnine pa je bila osnovna in položajna plača in stanarina, torej znaša prispevek v pokojninski sklad 5% od teh aktivnih prejemkov, ne pa 5% od priznane pokojnine.

Po § 144 se pobirajo prispevki za pokojninski sklad po službeni dolžnosti ob izplačevanju prejemkov in jih morajo računodajniki poslati v 20 dneh potem, ko so

se prejemki plačali. Državni hipotekarni banki, drugače pa plačati od njih po preteku tega roka 6% obresti v korist sklada.

Zato se bodo vsem tem vpokojencem odtegnili prispevki za pokojninski sklad za mesec april, maj in junij 1931 naenkrat od pokojninskih prejemkov za junij 1931, v bodoče se bodo pa odtegovali redno mesečno.

Za naknadna vplačila prispevkov v uradniški pokojninski sklad za čas od vpokojitve do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, bo pa predpisal natanejšje odredbe minister za finance s posebno uredbo, o kateri bodo vpokojenci obveščeni pravočasno.

Finan. direkcija, odsek za računovodstvo: Paternoster, m. p.

Vozne ugodnosti adoptiranim otrokom odobrene.

Te dni je izšlo tolmačenje, da pripadajo tudi adoptiranim otrokom vse vozne ugodnosti (legitimacije,

proste karte). Obveščamo o tem vse prizadete, da naroče legitimacije potom službenih edinic.

Kaj doseže enotna organizacija.

Z novim delavskim pravilnikom so bile uvedene zelo nizke plače za delavce, ki daleko ne dosegaajo eksistenčnega minimuma. V železniških tiskarnah v Subotici imamo zaposlene tudi grafičarje, ki so vsi kompaktno organizirani v Savezu Grafičarjev Radnika-ca Jugoslavije. Ti delavci niso pristali na plače, ki jih predvideva novi delavski pravilnik ter so potom svojega saveza zahtevali, da naj veljajo za grafične delavce samo kolektivne pogodbe, ki so bile zaključene med grafičarji in njih delodajalci.

Komisija za tolmačenje pravilnika pri Generalni direkciji je na to zahtevo izdala sledeče mišljenje:

Ker je grafičnih delavcev v tiskarni le manjšo število, se jih pri izdelavi pravilnika ni vzelo v poštev in ker sami zahtevajo, da se jih izloči iz tega pravilnika, smatra komisija, da se jih ima izločiti, ker so njihove dnevne — po sedaj veljavni tarifi — mnogo večje in niso v skladu z dnevniciami po razpredelnici v čl. 40 pravilnika. Poleg tega imajo oni svoj fond. To velja samo za grafične delavce: kvalificirane in polkvalificirane.

Železniški svet je na svoji seji dne 12. III. odobril to mišljenje komisije.

Minister saobračaja je nato odobril, da delavski pravilnik ne velja za kvalificirane in polkvalificirane delavce, zaposlene v tiskarni državnih železnic v Subotici.

Vsem železniškim delavcem in profesionistom naj bi bil ta nastop grafičnih de-

lavcev na železnici za lep zgled, kaj vse lahko doseže delavstvo, ako je kompaktno in enotno organizirano. Ali niso tudi železničarji zmožni enako strniti svojih vrst, kot so jih strnili grafičarji? Ali pri grafičarjih kdo vpraša, kakšne vere so, kakšne narodnosti, kateri jezik govorijo, kakšnega prepričanja so? Ne vprašajo grafičarji po tem, marveč oni se zavedajo, da je za slehernega grafičarja mesto v njih strokovni organizaciji, ki je enotna in razredna ter vedno v stanu braniti pravice grafičarjev. Le z enotno organizacijo so si grafičarji ustvarili svoj sedanji položaj in njih organizacija naj bo vzgled tudi železniškim delavcem. Profesionisti in delavci! Zboljšanje Vašega položaja ne boste dosegli s tarnanjem, prošnjami in razcepelnostjo. Ne boste zboljšali položaja, če se boste kregali med seboj in tudi ne s klečeplazenjem. Zavedati se morate, da je rešitev vseh Vaših zahtev v prvi vrsti v Vaših rokah. Vi ste sila — če boste enotni in kompaktni — da dosežete boljše delovne pogoje in boljši položaj sploh, če pa boste še vedno nezavedni, ne morete računati na uspehe. Dolžnost slehernega sodruha je, da onim sotovarišem, ki se tavajo okoli brez organizacije, ali so v raznih kategorijskih, verskih in žolth organizacijah, pokaže uspeh enotno organiziranih grafičarjev in ga pozove v enotno železniško organizacijo. Za vse delavce in profesioniste je mesto v Ujedinjenem savezu železničarjev Jugoslavije, kjer naj se sleherni delavec bori za svojo boljšo bodočnost.

Kaj je z dnevničarji?

Že v časopisu od 1. V. 1931 smo objavili članek, v katerem smo opozorili direkcijo na nevezdržne razmere, ki so nastale za ono delavsko osebo, ki vrši stalno službo nastavljenec, ako bo ostalo pri dosedanjih določbah novega delavskega pravilnika, odnosno pri dosedanjem tolmačenju, kar se tiče službenih doklad.

Direkcija stoji na stališču, da dobe službene doklade samo dnevničarji, ki vrše službo onih kategorij, katerim pripadajo službene doklade. Sedaj pri prevedbi se je le mal del teh delavcev, ki stalno vrše službo nastavljenec, prevedel za dnevničarje, pretežna večina pa je ostala v staležu delavcev. Ne vemo, po kakem merilu je direkcija posameznike imenovala za dnevničarje, vemo le to, da so na pr. v eni in isti postaji imenovani za dnevničarje posamezniki, ki na pr. šele nekaj časa stalno vrše službo nastavljenec, bili pa so prevedeni kot navadni delavci oni, ki vrše službo nastavljenec že leta in leta in so one, ki so danes za dnevničarje prevedeni, uvažali v službo. Smatramo tak postopek za krivičen, ker so s tem starejši delavci oškodovani mesečno za Din 160.—, ker ne dobe službenih doklad in mora to nepovoljno vplivati na službo kot tako.

Kakor smo že zadnjič omenili, direkcija starejših delavcev ni prevedla za dnevničarje baje vsled tega, ker dnevničarji ne morejo biti sprejeti v novi penzijski fond za delavce in bi bili v takem slučaju izpostavljeni nevarnosti, da sploh zgube prav-

vico do penzije, ker jim direkcija ne more garantirati, da bodo takoj nastavljeni.

Dolžnost direkcije je, da sedaj, dokler še ni izšel novi zakon za železničarje, intervenira pri komisiji za izdelavo zakona ter pri ministru saobračaja, da se z novim zakonom reši tudi vprašanje dnevničarjev in sicer na ta način, da se vse one, ki stalno vrše službo nastavljenec, prevede na novi zakon z upoštevanjem službenih let in jim tako zagaruje starostno preskrbo.

Enako apeliramo na direkcijo, da izposluje ponovno tolmačenje zakona o izmenjavi zakona o državnem prometnem oseboju glede službenih doklad v toliko, da bi pripadala službena doklada ne samo nastavljenecem in dnevničarjem, marveč tudi onim fizičnim delavcem, ki morajo vršiti službo nastavljenec kot nadomestniki za čas dopusta, bolezni ali povečanega prometa, in sicer v alikvotnem delu, kolikor časa bi vršil to službo.

Končno naj bi direkcija z ozirom na novo proračunsko leto pozvala vse one, ki vrše službo nastavljenec in reflektirajo na nastavitve, da predložijo dokumente za nastavitve in položje strokovne izpite, v kolikor jih posamezniki še ne bi imeli položenih ter da jih do 1. julija 1931 nastavi.

Smatramo to za edini izhod, po katerem se da kolikor toliko zadovoljivo rešiti vprašanje onih delavcev, ki vrše službo nastavljenec. Na noben način pa ne sme sedanje neurajeno stanje trajati še dalje.

Upokojenec je lahko skupščinar bolniškega fonda.

Glasom pravil bolniškega fonda je lahko vsak upokojenec član bolniškega fonda tudi po upokojitvi, ako se izjavi, da hoče še nadalje do smrti ostati član fonda. Do zadnjih volitev so bili tudi upokojenci lahko izvoljeni za skupščinarje oblastne skupščine bolniškega fonda, po zadnjih volitvah pa je centralni upravni odbor odločil, da fakultativni člani bolniške blagajne nimajo pasivne volilne pravice. Na naši listi izvoljeni fakultativni član čin. v p. Kitek Josip je proti temu odloku vložil pritožbo na Državni svet ter je Državni svet z odlokom štev. 23957 od 10. I. 1931 odredil, da se tozadevno rešenje razveljavi in sicer s sledečo utemeljitvijo:

Po proučitvi tožbe, osporavanega rešenja in ostalih aktov, ki se tičejo te zadeve, kakor tudi odgovora ministra na tožbo, poslanega z dopisom od 1. 11. 1929 štev. 14343 je Državni svet ugotovil, da rešenje ne more ostati v veljavi, ker v njem ni naveden niti eden zakonski predpis

sploh in posebej niti en člen, po katerem bi fakultativni člani ne imeli pasivne volilne pravice.

S to odločitvijo je tudi upokojencem, ki še nadalje ostanejo v bolniški blagajni, omogočeno, da izvolijo v oblastne skupščine za zaščito svojih interesov zastopnike iz lastnih vrst.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna

Jos. Reich, Ljubljana

Konferenca delegatov delavstva iz vseh delavnic.

Centrala Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije je na predlog organiziranih delavcev zagrebske železniške delavnice sklenila, da se vrši v nedeljo, dne 14. junija 1931, dopoldne ob 9. uri v prostorih oblastnega sekretarijata saveza v Zagrebu, Haulikova 10/IV, delegatska konferenca delegatov delavstva iz vseh železniških delavnic v Jugoslaviji, ki naj razpravlja o položaju delavstva v poedinah delavnicah, sedaj veljavnih premijskih sistemih, plačah in ostalih delovnih pogojih in na podlagi ugotovljenega položaja določi smernice za skupno delo osebja vseh delavnic za izboljšanje položaja delavstva.

Važnost konference dokazuje dejstvo, da se bo ta konferenca sestala sedaj po uvedbi novega delavskega pravilnika, ki se v posameznih krajih drugače izvaja, dalje po ravnanju izvršenih redukcij plač in premijskih sistemov. Delegati posameznih delavnic naj zbero skupaj vse potreben material, da bomo lahko dokazali neupravičenost trditve, da je produkcija v nekaterih delavnicah predraga in da je uprava na napačni poti, ako misli, da se da produkcija izboljšati in poceniti s poslabšanjem delovnih pogojev in zmanjšanjem zaslužka.

Ujedinjeni savez je že izvršil v Generalni direkciji v Beogradu prve intervencije takoj po izvršenih redukcijah ter je apeliral na merodajne faktorje, da naj redukcije ukinejo, žal s prvo intervencijo ni uspel. Zato naj delavstvo na konferenci delavskega osebja ugotovi vse razloge, ki so dovedli do različnega postopanja v posameznih delavnicah ter naj sklene enotne direktive za bodoče delo na obvarovanju dosedanjih pravic in za izboljšanje gnotnega položaja delavstva.

Podružnice v delavnicah Maribor, Sarajevo, Niš, Subotica, Zagreb, Veliki Bečкер in Pluj pozivljamo, da se na to konferenco dobro pripravijo in poskrbe, da se bo čim več organiziranih sodrugov iz posameznih delavnic udeležilo konference.

Mednarodni urad dela svari.

Albert Thomas o nevarnosti svetovne gospodarske krize.

Ravnatelj Mednarodnega urada dela v Ženevi, Albert Thomas, ki je nedavno potoval po naši državi, posveča svoje letno poročilo za 15. mednarodno konferenco dela, ki se sestane dne 28. maja, popolnoma vprašanju nezaposlenosti in borbi proti njej. Kakor nemško Braunovo poročilo, tako smatra tudi Albert Thomas, da je vzroke nezaposlenosti iskati v kmetijski krizi, v industrijski nadprodukciji, v preobsežni racionalizaciji, v slabi razdelitvi zlata, v padcu cene srebra, v padcu cen surovinam, v prevelikih produkcijskih stroških, v ovirah trgovine vseh vrst in v pomanjkanju zaupanja.

Thomas poudarja, da je mogoče sodelovanje Mednarodnega urada dela samo v nekaterih ozko omejenih mejah, v kolikor mu to dovoljuje statut ter da je nada, da se zlo odpravi le, če se bodo zavedale vse ustanove mednarodnih držav, zasebno gospodarstvo, strokovne organizacije itd. svoje posebne dolžnosti pri teh vprašanjih. Thomas predlaga v imenu Mednarodnega urada dela kot prve korake k omiljenju nezaposlenosti, kakor je že naznanil v poročilu evropskemu odboru, nekatere še jako sporne predloge:

1. Ustanovitev mednarodne posredovalnice dela.
2. Splošen spored za potovanje delovnih sil za prevzemanje del v neobdelanih ozemljih.
3. Ugotovitev mednarodnega dogovora o delavskem zavarovanju na eni bodočih konferenc.
4. Sestava in izvedba mednarodnega sporeda za javna dela.

Sicer pa zastopa Thomas mnenje, da se mora delovni čas mednarodno skrajšati, in sicer več, kakor v

washingtonski izmeri 48 ur, morda na 40 ur, da pa je predvsem potrebno, da vse države washingtonski dogovor o 8 urnem delavniku odobre.

V svojem poročilu omenja Thomas tudi reparacijski problem ter pravi: Ni tukaj mesto, da bi o delikatnem problemu, o katerem se je že toliko razpravljalo, podrobno govorili. Juristična, politična in moralna stran reparacijskega problema se pa vendar ne sme pozabiti. Dejstvo pa je vendar, da se mednarodno-gospodarski vplivi reparacijskega problema in njega posledice z ozirom na zaposlenost delavstva bolj in bolj občutijo, tako v krogih dolžnikov, kakor upnikov. Ne da bi vpraševali, če Nemčija more plačati ali ne, kakor je nedavno italijanski finančni minister de Stefani pisal, ni dvoma, da se mora vprašanje dolgov in reparacij preizpitati, ne morda dobrohotno napram tej ali oni deželi, marveč kot kriterij v svetovno korist, kar utegne biti v korist tudi upniškim državam.

Značilno je, da se Thomas razmeroma ostro izreka proti akciji proti gospodarskemu dumpingu Rusije. Ni namreč z gotovostjo dokazano, da Rusija izvaja v resnici po smislu besede pravi dumping in v nadaljnjem bi pa dobava cenih ruskih surovin samo poživila evropski trg. Thomas zaključuje: »Pazite! Če industrijski svet ne bo imel potrebnega poguma in razuma, ustvariti novi red miru in pravičnosti, potem bo duh razdora in revolte, kateremu se nudijo dobre parole, izvedel strahovite prevrate, in to ob uri, ko je brez dvoma mogoče, ustvarjati nov red in novo civilizacijo.«

Dopisi.

Maribor, kurilnica. Že dolgo se nismo oglašili iz naše kurilnice, ker smo pač računali, da se bo vsaj sedaj z novim pravilnikom začelo izboljševati delavski položaj — a smo se zelo varali. Mesto poboljšanja prejemkov, smo vsi zgubili na plačah. Kaj nam zaleže odločba na papirju, da mora pri prevledu vsak delavec obdržati najmanj dosedanje plače, če pa nam pri izplačilu od te dosedanje plače poleg rednih odtegljajev odtegnejo kar po sto in celo po Din 170.— za novi penzijski fond. Že itak velika revščina v naših družinah je s tem še povečana, ker si moramo pač te vsote odtrgati od svojih ust in od ust svojih otrok.

Poleg teh pritožb imamo tudi še druge pritožbe. Nešteto krat so že naši zaupniki, Savez in drugi intervenirali radi dežnih plaščev pri premogarijih in ostalih kategorijah v kurilnici, da bi se dobavilo vsaj toliko dežnih plaščev, da bi dobil vsak uslužbenec svojega kot inventarni predmet, žal do sedaj vse brez uspeha. Naši sodrugi so na skupščini bolniške blagajne že skoraj pred 4 meseci stavili samostojen predlog, da se te dežne plašče podeli od personam, predlog je bil odstopljen direkciji v rešitev, a dosedaj čakamo zastoj.

Iz progovne sekcije Ptuj, Marsikatero presenečenje smo že doživeli progovni delavci na železnici v starih časih in tudi danes, nikdar pa nismo niti v sanjah računali s tem, da bi zamogli izgubiti svojo stalnost ter pravice, ki smo jih uživali že leta in leta. Večkrat smo tudi v našem železničarju napisali par vrstic in pozivali neorganizirane, da naj pravočasno stopijo v organizacijo, če hočejo ohraniti dosedanje pravice. Ti so se nam smejali ter trdili, da organizacija ni potrebna, sedaj pa, ko na lastni koži občutijo udarce, stokajo okoli in iščejo pomoči. Trideset let sem bil že stalen delavec, desetletja sem imel pravico

na dopust, računal sem že dneve, kdaj bom šel lahko v pokoj, sedaj pa sem dobil odlok, da nisem več stalen, da nimam več pravice na dopust in — ker danes res skoraj ni nič nemogočega — lahko pride še obvestilo, da zgubim tudi pravico na penzijo, ker sem začasn delavec, čeprav sem plačeval za penzijo 25 let.

Sedaj, ko so posamezni delavci dobili taka obvestila, iščejo povsod pomoči, mi, kar nas je organiziranih, pa se zavedamo, da zamoremo doseči uspeh in priznanje starih pravic le potom organizacije, v katero trdno verujemo. Obračamo se do Saveza, da ukrene vse korake, da se krivica, ki se nam je pripetila, čimprej odpravi in tudi stari delavcem pripozna stalnost ter pravica na dopust. Če smo bili dobri med vojsko, ko se ni dobilo nikjer sposobnih delavcev, upamo, da se nam bo tudi sedaj pripoznavalo vsaj one pravice, ki smo jih pridobili že pred 10 in več leti.

Ljubljana, kurilnica. Zopet se oglašamo strokovniki, ki smo še vedno v negotovosti, kdaj bomo dosegli stalnost. Že štiri leta bodo pretekla od naše nastavitve in sedaj se pridno učimo za naš strokovni izpit, bliža se pa že 1. julij, ki izpitom pa se nismo bili pozvani. Ne vemo, ali se je vse zaročilo proti nam in bomo res kar vedno ostali začasni zvaniki le v prvi stopnji osnovne plače. Mislimo, da smo upravičeni zahtevati, ker ni bila naša krivda, da Generalna direkcija ni pravočasno predpisala strokovnih izpitov za nas, marveč je čakala kar tri leta, da se nas po položenem izpitu imenuje za stalne naknadno s 1. januarjem 1931.

Z veselo novico nas je presenetil tudi glavni zaupnik zvezarjev v kurilnici, ki nam je prinesel vest, da mi, ki smo bili nastavljeni po letu 1924 (nastavljeni smo bili leta 1927), sploh ne bomo dobili izplačane difference. Tako obvestilo so baje dobili zvezarji od svoje centrale v Beogradu in so lahko ponosni na tako velike uspehe. G.

Novaku, ki nam prinaša tako razveseljive vesti, povemo, da se mi strokovniki nismo odpovedali in ne bomo odpovedali difference iz leta 1923, ko smo vršili enako službo, kakor vsi ostali profesionalisti ter bomo znali najti pota, da tudi mi dobimo difference izplačano. Vemo pa že naprej, da izplačilo difference nam strokovnikom ne bo zasluga zvezarjev.

Volitve v Mariborsko podporno društvo.

Nad dve leti že upravlja podporno društvo železničarjev v delavcih v Mariboru poseben komisariat. Do danes se ni rešena pritožba, ki je bila pravočasno vložena proti razpustu odnosno postavitvi posebnega komisarijata preko določb društvenih pravil, ki so bila vendar potrjena od pristojne upravne oblasti. Nad dve leti se v društvo ni sprejelo nobenega novega člana, dočim jih je v istem času par sto umrlo ter je lepo število zlasti mlajših članov prenehalo plačevati prispevke, kar se bo v doglednem času pri finančnem položaju društva naravnost pogubonosno pokazalo.

Pred dobrim mesecem je banska uprava stari okrnjeni komisarijat zopet reorganizirala ter imenovala v novi komisarijat dva zvezarja in enega člana prometne zveze z omejenim mandatom in nalogom, da mora izvesti volitve v društvo.

Kakor smo informirani, se bodo volitve izvršile tekom julija 1931 ali najkasneje avgusta 1931 ter vsled tega opozarjamo vse člane društva, da sedaj točno plačajo mesečne prispevke, da ne bi v nasprotnem slučaju izgubili volilno pravico.

Pri volitvah bo dana članstvu možnost na celi črti obsoditi delo denuncijantov ter opozarjamo že danes vse železničarje, da se na volitve pripravijo ter vsi oddajo svoje glasove le za kandidate, ki jih bo po predlogih, kot so jih stavili člani podporna društva iz posameznih krajev, postavil naš savez.

Dan volitev v Mariborsko podporno društvo bodi dan obsodbe za zvezarske intrige!

Internacionalni pregled.

Gospodarska kriza in železničarji.

Danes nadaljujemo poročila o položaju železničarjev v drugih državah.

Poljska: Poljsko finančno ministrstvo je odredilo celo vrsto odredb za štedenje in sicer vse na račun državnih nameščencev — zlasti pa železničarjev. V glavnem zahteva:

1. ukinitve slehernih nastavitev in napredovanj za eno leto;
2. ukinitve starostnih doklad;
3. znižanje vseh prejemkov za 15 odstotkov;
4. ukinitve vračunanja prejšnje službene dobe (pred vzpostavitvijo poljske države) za pridobitev pravice do penzije;
5. omejitev dela na železnicah.

Eksekutiva železničarske organizacije je vlado opozorila v posebni resoluciji na izredno težek položaj železničarjev ter je svarila pred izvedbo gornjih redukcij in odklonila vsako odgovornost za posledice teh redukcij.

Železniško ministrstvo je že izvedlo vse gori navedene redukcije, izvemši znižanje plač za 15%, pri katerem pa vztraja in se izdelava sedaj načrt za izvedbo te redukcije.

Nemčija: Nemška železniška družba striktno izvaja vse sklepe delodajalskih organizacij. S 1. februarjem t. l. je znižala plače vsemu uradništvu za 6%. Sedaj s 1. aprilom pa je odpovedala kolektivno pogodbo, ki urejuje delovne in plačilne pogoje vseh ostalih nameščencev in delavcev ter zahteva, da se z novo pogodbo zniža prejemke za povprečno 10%. Predlagala je, da se znižajo delavcem plače za Din 8.— dnevno, istočasno pa, da ostane v veljavi skrajšan delovni čas, ki znaša 40 ur tedensko, tako da bi bil delavec povprečno prikrajšan mesečno za Din 180.— na znižanju plače in bi še izgubil prejemke za 4 delovne dni mesečno. Jasno je, da železničarske organizacije na tako redukcijo niso mogle pristati, na kar je bil na predlog podjetij imenovan razsodnik, ki je koncem marca izrekel razsodbo, po kateri naj bi se plače znižale povprečno tudi pri delavcih za 6 odst. Organizacije so odklonile to razsodbo, železniška uprava pa je predlagala vladi, da naj razsodbo potrdi kot obvezno. Ker je politika vladne usmerjena v pravcu splošnega znižavanja plač, je jasno, da bo odredila tudi znižanje delavskih plač.

Anglija: Angleške železniške družbe so zahtevale znižanje prejemkov osebja za 5 do 8%. Ker

Naša prava Kolinska cikorijska!

med organizacijami in zastopniki družb ni prišlo do sporazuma, je o obojestranskih predlogih razpravljalo železničarsko razsodišče, ki je začetkom marca izdalo svoj sklep in predlagalo, da naj obe strani prejmeta sledeči kompromisni predlog:

Plače naj se povprečno znižajo za 2 in pol procenta s tem, da se plače onih, katerih tedenski zaslužek presega 40 šilingov (ca. 500 Din), morajo znižati še za 2 in pol procenta. Vendar ne sme znižanje zaslužkov znašati več kot Din 75.— tedensko pri najvišjih plačah.

Najnižja plača delavca se določi na Din 86.— dnevno.

Železniške družbe so s tem sklepom nezadovoljne, ker je njihovo zahtevo znižal za 50%. Enako pa je seveda veliko nezadovoljstvo tudi med železničarskim osebjem, ki je marsikje začelo z izvajanjem pasivne resistance. Najmočnejša železničarska organizacija je dne 26. marca po šestdnevnem zborovanju z 49 proti 31 glasovom sklenila sprejeti predlog razsodišča za znižanje plač le z ozirom na dejstvo, da trenutno težka gospodarska kriza onemogoča izglede na uspešen zaključek boja — stavke, ter bi eventuelen poraz v stavki imel nedogledne posledice.

Slična poročila bi mogli objaviti tudi iz drugih držav, vendar je že s temi zgledi zadosti podčrtano, kako težko občutijo železničarji združene posledice racionalizacije in po cellem svetu vladajoče gospodarske krize. Na vprašanje, kako dolgo bo pač to še trajalo, moremo odgovoriti le z besedami predsednika belgijske železničarske organizacije, ki je dejal: »Ne ve se, kam plovemo.«

Položaj železniških upokojujencev v Avstriji

Pri nas se med železničarji, zlasti med upokojujenci stalno obravnava vprašanje raznih vrst upokojujencev od starih kronskih upokojujencev do upokojujencev po novem zakonu. Vedno glasneje se ponavljajo zahteve prizadetih, da merodajni vendar enkrat uvidijo, da se nahajajo staroupokojujenci v obupnem stanju. Vedno se povdarja, da so vsi železničarji, pa naj so bili upokojujenci pred 20 leti ali pa danes, morali vršiti enako odgovorno in težko službo, pred več leti in med vojsko morda tudi v težjih razmerah kot danes, sedaj pa se jih pri pokojninah loči v nešteto kategorij in nekatere direktno tira v obup. Pri teh debatah se večkrat navaja položaj v drugih državah, zlasti v Avstriji in ker se večkrat širijo nepravilna poročila, navajamo danes v kratkem, kakšen je položaj upokojujencev v Avstriji.

V Avstriji so bili edino tobačni upokojujenci in upokojujenci že leta 1924 popolnoma izrednjeni ter pri tobačnih upokojujencih ne poznajo nobenih staroupokojujencev, marveč prejemajo vsi upokojujenci pokojnine po novih predpisih, kakor da bi bili upokojujenci šele po letu 1924. Pri ostalih državnih upravi pa še vedno poznajo staroupokojujence in novoupokojujence, dasi pri njih razlika ni ravno zelo velika.

Leta 1924 so v Avstriji vse takozvane staroupokojujence prevedli na nove pokojnine in sicer so pripoznali staroupokojujence brez razlike kdaj so bili upokojujenci, najmanj najnižje osnovne plače in doklade po novem zakonu. Ker so bili pri tem oni, ki so imeli veliko število službenih let, izrednjeni z onimi z malo službenimi leti, je zakon iz leta 1924 dobil še posebne novele s tem, da se je staroupokojujencem pripoznalo tudi napredovanje in še posebne prispevke.

V Avstriji je bilo na pr. 1. januarja 1931 v staležu še 6729 južno-železniških upokojujencev, ki prejemajo mesečno 1 milijon 274.116 šilingov pokojnine, kar znese povprečno mesečno na enega staroupokojujence po Din 1500.— (v gornjem številu so vštet upokojujenci, vdove, sirote in milo-

ČITAJTE „DELA VSKO POLITIKO“

**»NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22«**

ščinarij). V gornjem številu je obseženih tudi 3305 moških staroupokojencev, ki dobe mesečno približno 800.000 šilingov pokojnine ali povprečno po Din 2000.— mesečno.

Uprava avstrijskih zveznih železnic ima na primer v staležu skupno še 105 takozvanih miloščinarjev (delavcev, ki niso bili člani provizijskih zavodov), kateri dobe mesečno 9652.— šilingov pokojnine ali povprečno mesečno vsak po Din 750.—, (pri nas dobi miloščinar mesečno po Din 200.— miloščine).

Skupno je v Avstriji danes v staležu okoli 23.000 železniških novoupokojencev in okoli 12.500 staroupokojencev. Prvi premajajo mesečno nad 7 milijonov šilingov, drugi pa 3.300.000 šilingov pokojnine, tako da znaša povprečna pokojnina novoupokojenca v Avstriji Din 2500.—, staroupokojenca pa Din 2000.—.

Poleg tega pa prejme vsak upokojenec še meseca junija in decembra vsako leto poseben prispevek v znesku 30% njegove mesečne pokojnine.

Iz teh števil razvidimo, da je položaj upokojencev v Avstriji ugodnejši in da tudi niso med staro- in novoupokojenci tako velikanske razlike. Važno je pri tem dejstvo, da upokojenci, odnosno aktivno esobje, ki so bilo sprejeto v novi penzijski fond, ni doplačalo za nazaj niti groša, marveč se je vsakemu vso službeno dobo avtomatično vračunalo s tem, da se je one, ki so bili upokojeni do 31. decembra 1923, smatralo kot upokojence po starih predpisih, kdor pa je bil upokojen po 1. januarju 1924, pa je bil že upokojen po novem zakonu, veljavnem za zvezne železnice.

Železniška organizacija v Avstriji, ki je ena najmočnejših in najbolj kompaktnih organizacij, pa se s tem uspehom, ki ga je dosegla za staroupokojence, ne zadovoljuje in februarja meseca je glavni tajnik avstrijske železničarske organizacije s. Tomschik, ki je ob enem tudi poslanec, stavil predlog v parlamentu, da se mora s 1. aprilom 1931 vse staroupokojence popolnoma izednačiti z novoupokojenci. Ta predlog je meščanska večina sicer odbila v budžetnem odseku, vendar so ga socialisti iznesli še v parlamentu kot manjšinski predlog z utemeljitvijo, da železniški staroupokojenci nočejo nobene milosti, zahtevajo pa svojo pravico in tudi ti imajo pravico do osiguranja poštenega preživljanja v starosti, katero pravico so si pridobili z desetletno službo za korist splošnosti. Tudi v parlamentu zaenkrat niso prodrli popolnoma s svojo zahtevo, dosegli so le, da se bodo še nekoliko povišale miloščine ter penzije vdov in sirot, niso pa dosegli, da bi se vse staroupokojence popolnoma izednačilo z novoupokojenci.

Tudi naše ministrstvo bo moralo skupno z ministrstvom financ posvetiti vprašanju staroupokojencev večjo pažnjo, kot jo je posvetilo dosedaj in kot najnujnejše bo moralo rešiti vprašanje, kateri znesek najmanj mora dosega pokojnina. Tu se ne da delati razlike, ker življenjske prilike so za vse enako težke in potrebno bo določiti znesek, ki bo zadosten za pošteno preživljanje v starosti ter pod ta znesek ne bo smela pasti pokojnina staroupokojencev.

Za odpravo nočnega dela v pekarnah.

(Apel in poziv organiziranih pekarskih pomočnikov organiziranim sodrugom v drugih obratih.)

Unija živilskih delavcev Jugoslavije, podružnice pekarskih pomočnikov, namerava organizirati po vseh večjih mestih velika zborovanja kot protest proti nočnemu delu v pekarnah. Zborovanja se bodo vršila 21. junija t. l. V zvezi s tem bo dne 21. junija od 4. do 5. ure popoldne predavanje po beograjski radio-postaji in prenosom zagrebske in ljubljanske radio-postaje: »O posledicah napornega nočnega dela.«

Zakaj zahtevamo ukinjenje nočnega dela?

Zato, ker je nočno delo nehygienično!

Protituberkulozna liga poziva vso javnost: »Dajte otrokom zraka in solnce.«

MI pa zahtevamo: »Dajte nam nočni počitek.«

Vajenec, ki je s 13 do 14 letom podnevi prenaša košare, ki so za njegovo šibko telo pretežke, a ponoči, ko zahteva mlado življenje svoje pravice do počitka, dela z napotom zadnjih sil do jutranje zore, tako dan za dnem, dokler ne postane plen tuberkuloze.

Pomočniki, zastupljeni po težkem nočnem delu že iz vajeniške dobe, postanejo s 35 do 45 letom, torej v najlepši moški dobi, žrtve tuberkuloze in kot taki nesposobni za naporno delo v pekarski stroki. Nočno delo ne dovoljuje sodelovanja in uživanja kulturnih darov pekarskim pomočnikom, odteguje jih radi spanja podnevi vsemu najdražjemu — svoji rodbini.

Pekarski pomočniki niso ljudje dneva. Zanje ne sije solnce. Oni so enaki trpinu rudarju pod zemljo.

Sodrug! in sodružice: Podpirajte nas moralno v našem prizadevanju!

Obračamo se na Vas, sodružice-matere: Mislite na nedorošle vajence, ki žrtvujejo svoje zdravje radi srednjeveških razvad nočnega dela. Mislite na lastne otroke, ki

uživajo pecivo, napravljeno pod okolnostmi, ki niso neoporečne.

Obračamo se na Vas, sodrug!-očetje-možje: Kdor zahteva sveže pecivo pred 7. uro jutraj — ta zahteva nočno delo.

Spomnite se tega in podpirajte nas, saj je to naš skupni blagor.

Vsi smo borci za boljše življenje. Vsi borci smo si v boju sodrug!i, zato pričakujemo Vaše moralne pomoči.

UŽDJ Oblastni odbor v Ljubljani.

Podružnica pekov, pomočnikov v Ljubljani.

Podružnica pekov, pomočnikov v Mariboru.

Podružnica pekov, pomočnikov v Celju.

Pošljite otroke na počitnice!

Strokovna komisija (v kateri so včlanjene vse delavske strokovne organizacije v Dravski banovini in tudi naš savez) je skupno z »Zvezo delavskih žen in deklet« osnovala poseben odsek za organiziranje otroških kolonij med šolskimi počitnicami, to je v juliju in avgustu. S tem bi se nudil delavskim otrokom prijeten odih, razvedrilo in bivanje v prosti naravi.

Preskrbljeno je že vse glede prenočišč, hrane, izletov, kopanja in vodstva takih kolonij v Kranjski gori in v Šoštanju.

Starši, ki žele svojim otrokom dati možnost, da se okrepijo, naj takoj, ko prečitajo to obvestilo, javijo Strokovni komisiji v Ljubljani, Miklošičeva cesta (poštni predal 290) svoj naslov in ime otroka ter njegovo starost.

Če se zbere najmanj 20 otrok, se otroška kolonija ustanovi in otroke pošlje v eno izmed zgornj navedenih letovišč, kjer bodo oskrbljeni z vsem in pod zanesljivim nadzorstvom in varstvom.

Pogoji so: Vsak otrok mora imeti s seboj 1 odejo, 1 ruho, 2 brisalki in dvojno perilo.

Za vsakega otroka imajo starši prispevati Din 200.— za dobo treh tednov.

Podružnice strokovnih organizacij imajo možnost, s tem pomagati otrokom tega ali onega člana, ki sam ne zmore, da bi poslal otroka v otroško kolonijo.

Akcija odbora pri Strokovni komisiji je velikega pomena in upamo, da jo bodo razumele vse podružnice in vsi strokovni funkcionarji ter delavski zaupniki.

Opozarjamo vse sodruge, ki imajo šoloobvezne otroke, na te kolonije, da prijavijo tudi svoje otroke za udeležbo, istočasno pa apeliramo tudi na vse one, ki so v nekoliko boljših gmočnih razmerah, da bi to akcijo podprli s kakim denarnim prispevkom in tako omogočili, da bi odbor lahko posebno revnim otrokom onih sodrugov, ki živijo v veliki bedi, omogočil znižano, odnosno morda tudi brezplačno bivanje v koloniji. Privoščite ubogim otrokom malo oddiha in veselja — zato pripevajte na nabiralno polo pri podružnici primeren znesek.

Zidajmo, kakor zidajo drugi!

Prijave je poslati najpozneje do 15. junija 1931 na odbor ali pa na naš savez, poštni predal 280.

Odbor za otroške kolonije pri Strokovni komisiji.

RAZGLAS.

Redni občni zbor »Cankarjeve družbe« se bo v smislu sklepa odbora seje z dne 11. maja 1931 vršil v četrtek, dne 11. junija 1931 ob pol 8. uri zvečer v prostorih Strokovne komisije, Miklošičeva cesta (palača Delavske zbornice).

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.

2. Poročilo: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) nadzornega odbora.

3. Volitev novega odbora in nadzorstva.

4. Določitev knjig za l. 1931/32.

5. Razno.

Če ob določeni uri ne bo sklicani občni zbor v smislu društvenih pravil sklepčen, se uro pozneje vrši občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih ustanovnikov.

Odbor

»Cankarjeve družbe«.

Gospodarska poslovvalnica Ljubljana.

Poslovno leto 1930 je zaključila naša najmlajša zadruga z zelo lepim uspehom. Na eni strani se ji je posrečilo tekom leta odpraviti razne nedostatke, ki se pojavijo pri vsaki novi ustanovi. Načelstvo je stremelo za tem, da točno preišče vsako pritožbo od strani članstva, ugotovi vzroke ter čimprej odstrani nedostatek. V kratkem času je zbrala že okoli 1200 članov, od katerih je nad 86% ostalo stalnih nakupovalcev, ki so že po trikrat in tudi večkrat obnovili svoje nakupe, kar dokazuje, da se zavedajo potrebe lastne zadruge in da jim je tudi zadruga po svojih najboljših močeh postregla in so z njo zadovoljni.

Na drugi strani smo dosegli tudi lep gmočni uspeh, tako da znaša danes rezervni fond že Din 45.000, fond za dubioze že Din 10.000.—, deležna rezerva pa Din 20.000.—.

Na občnem zboru so bili v načelstvo na novo izvoljeni zadržniki Česnik Lovro, Omerzel N. in Zadel Jaka; v nadzorstvo pa zadržniki Okorn Avgust, Makovec Ivan in Stravnik Pavel, vsi iz Ljubljane.

Na občnem zboru je bila tudi sklenjena sprememba pravil ter se glasi naslov zadruge odsej: **Splošna gospodarska poslovvalnica, r. z. z. o. z. v Ljubljani, delež pa znaša Din 50.—.**

V tekočem poslovnem letu bomo skušali naše poslovanje še izboljšati ter spopolniti zalogo zlasti z ženskim blagom. Vse železnice, ki se niso člani naše zadruge, pa pozivamo, da pristopijo k Gospodarski poslovvalnici v Ljubljani (odnosno v Mariboru). Pri nakupu blaga proti gotovini dobi vsak član takoj 5% popust.

Železnice, oglediti si našo zalogo in kupujte vse oblačilne potrebščine le v lastni zadruzi. Kreditne nakaznice dobite pri podružnicah Ujed. saveza železnicearjev.

Podpore in posmrtnine.

V času od 1. aprila 1930 do 15. maja 1931 so bile izplačane sledeče podpore in posmrtnine:

a) Podpore:

	Din
Knez Alojz, Sisak	200.—
Voh Valentin, prog. čuvaj v p., Vuzenica	250.—
Fink Matija, sklad. del., Ljubljana	150.—
Lalič Marijan, stolar, Brod	100.—
Balch Franc, prog. del., Lesce	100.—
Razinger Emilija, upok., Jesenice	100.—
Villan Andrej, premožev, Jesenice	150.—
Baranović Vice, Šibenik	100.—
Čampa Anton, Novo mesto	100.—
Rap Alojz, Ponikva	250.—
Kamenjaš Hasan, pruž. radnik, Dabrovine	100.—
Karič Mustafa, Dabrovine	100.—
Kriglovič Peter, delavec, Novska	100.—
Jeremič Djuro, pruž. delavec, Jasenovac	150.—
Kuntara Anton, upokojenec, Ptuj	100.—
Žnidaršič Martin, Zidani most	150.—
Špalir Martin, pr. delavec, Dravograd	150.—

b) Posmrtnine:

Po ženi Leskovic Andreja, zvan. v p., Ljubljana	350.—
Po ženi Drgas Jožefa, pom. delavec Maribor II	300.—
Po ženi Ernecl Ivana, proviz., Maribor I	200.—
Po ženi Dernač Alojza, Videm-Krško	400.—
Po ženi Vindiš Ivana, sprej., Zagreb	200.—
Telišman Martin, Sisak	600.—
Juhart Ivan, Maribor II	500.—

Skupno izplačano Din 4900.—

Iz centralne uprave.

Opozorilo članom! Vse člane ponovno opozarjamo, da naj v svojih zadevah hodijo na centralo v prvi vrsti le ob sredah in sobotah, ker je ta dan tajnik ves dan na razpolago za informacije. — Ako hodijo člani vsak dan na centralo, s tem zelo ovirajo redno delo ter vsled tega zaostajajo odgovori podružnicam in onim, ki se pisмено obračajo na centralo, vsled česar bi lahko bili posamezniki prizadeti. Zato, kdor ima kak opravke na centrali, naj pride ob sredah ali sobotah, odnosno ob nedeljah dopoldne.

Opozorilo članom, ki so v zaostanku s članarino!

Člani, ki dolgujejo članarino za 3 mesece, so dobili potom podružničnih funkcionarjev posebno opozorilo. Pozivamo te člane, da članske dolžnosti sedaj začetkom junija poravnajo, ker jih bo drugače uprava koncem junija črtala iz staleža.

Opozorilo podružnicam!

Podružnice opozarjamo na predlog podružnice Zalog, ki je bil objavljen v Železničarju od 1. maja 1931 in ki se glasi:

Ker je naša podružnica že lansko leto sklenila, da priredi vsako leto izlet v mesecu maju, predlagamo tudi drugim podružnicam saveza, da naredijo sličen sklep, da bi se vršil vsako leto vsaj en izlet ter bi tako bližnje podružnice lahko medsebojno organizirale skupne izlete posebno v one kraje, kjer že obstoje podružnice saveza in bi tako navezali medsebojno čim tesnejše stike.

Pridružite se nam, stavite svoje predloge, da si postavimo smernice za bodoče.

Priporočamo podružnicam, da bi ta predlog obravnavale na eni prihodnjih svojih sej ter sklenile prirediti vsaj enkrat letno društveni izlet k sodrugom v kako drugo podružnico. Nujno je potrebno, da se medsebojno še bolj spoznamo, sklenemo tesnejše vezi, da se bomo vsi člani saveza čutili kot velika družina, da se bomo medsebojno podpirali in enotno borili za boljše bodočnost.

Predsednikom podružnic!

Te dni dobite od centrale važne okrožnice, zlasti glede delavskih zadev, ki bodo zelo zanimale vse delavstvo. Pozivamo Vas, da takoj po prejemu teh okrožnic skličete v svojem društvenem lokalu članski sestanek ter seznanite z vsebino okrožnic vse članstvo, da se bo vedelo pravilno ravnanje ter da bodo tudi delavci ukrenili vse korake za izboljšanje položaja.

Podružnice pozor!

V današnji številki smo razglasili razglas odbora za prireditve otroških kolonij med šolskimi počitnicami. Naš namen je letos organizirati počitniške kolonije zaenkrat le v Kranjski gori in Šoštanju, prihodnje leto pa upamo, da bomo že organizirali kako kolonijo tudi ob morju.

Letovanje delavskih otrok naj bi trajalo po tri tedne ter bi znašali stroški za hrano in stanovanje ter nadzorstvo le Din 200.— Opozarjamo na te kolonije vse naše člane. Istočasno pa opozarjamo tudi podružnice, da jim je dana s tem možnost, da naredijo nekoliko veselja kakemu otroku najrevnejšega člana podružnice, ako zbero za njega denar ter ga prijavijo za kolonijo. Ustreženo bo očetu, ki ga tarejo skrbi in sigurni ste si lahko tudi hvaležnosti revnega otroka delavca, ki ga danes noče nikdo poznati in mu pomagati.

Sodrug! — na delo!

Centralna uprava USZJ.

Statistika Cankarjeve družbe za l. 1930-31.

Drugo leto svojega obstoja je izdala Cankarjeva družba istotako štiri knjige za skromno članarino Din 20.—. Knjige so po vsebini in opremi presegale knjige prvega leta.

Poverjenikov je imela prvo leto 205. V drugem letu 268.

Prvo leto je bilo 4585 članov. Knjige so bile izdane v 5000 izvodi in sicer je bila prirejena celo druga izdaja, ker se je prve izdaje tiskalo premalo. Družba je namreč prvo leto računala samo s 3000 člani. A ko so knjige izšle, je delavstvo poseglo po njih in v trenutku je bilo 3000 izvodov razdanih. Zato je bila takoj prirejena druga izdaja. Od teh knjig nima družba danes nobenega izvoda več.

Delavstvo je razumelo veliki pomen Cankarjeve družbe ter je razširilo njene knjige takorekoč povsod, kjerkoli je kakšna tovarna, obrt ali delavnica. Tudi med inteligenco in med kmeti je že prodrla v drugem letu svojega obstanka.

Člani Cankarjeve družbe po članstvu organizacij so bili:

	1929-30	1930-31
garnitur		
Svoboda	1128	1215
Uj. Savez Železnicearjev	989	1183
Splošna del. zveza	337	468
Konz. dr. za Slov.	276	312
Zveza rudarjev Jugoslav.	398	442
Savez Metalstkih Radn.	380	701
Lesni delavci	112	123
Zveza priv. nam.	78	107
Oblučilni delavci	47	74
Strojniki	39	16
Monopolski delavci	25	30
Natakarji	25	9
Tipografi	29	55
Razne druge organizacije in poklici itd.	501	315
Intelektualci in namesčenci	296	399
Učitelji, sodniki, profesorji, zdravniki, inž., odvetniki in notarji	130	325
Skupaj	5000	6000

Vozoplaci pozor! — Zamenjava mesta.

Zamenjam službo voznopisca radi družinskih razmer tudi za drugo službo v Ljubljani.

Služba na mojem dosedanem mestu je 12-24, imam upravno stanovanje, pripadajoče doklade, kilometrino. Naslov pove Savez železnicearjev v Ljubljani, Delavska zbornica.